

การยื่นบัญชีระบупยาน และการมาเป็นพยานในศาล

การยื่นบัญชีระบупยาน

ข้อกำหนดคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๕ กำหนดขั้นตอนการยื่นบัญชีระบупยานไว้ ๒ กรณี คือ

๑. **กรณีมีการชี้สองสถาน** โจทก์หรือจำเลยประสงค์จะนำพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานอื่นๆ มาสืบต่อศาล โจทก์หรือจำเลยต้องยื่นบัญชีระบупยานต่อศาลพร้อมสำเนาบัญชีระบупยานก่อนวันชี้สองสถานไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน (ข้อกำหนดคดีภาษีฯ ข้อ ๑๕ วรรคแรก)

๒. **กรณีไม่มีการชี้สองสถาน** โจทก์หรือจำเลยต้องยื่นบัญชีระบупยานต่อศาลพร้อมสำเนาบัญชีระบупยานก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่า ๗ วัน (ข้อกำหนดคดีภาษีฯ ข้อ ๑๕ วรรคสอง)

การยื่นบัญชีระบупยานเพิ่มเติม

กรณีที่มีการชี้สองสถาน ให้ยื่นคำแถลงขอระบупยานเพิ่มเติมต่อศาลพร้อมบัญชีระบупยานเพิ่มเติม และสำเนาบัญชีระบупยานเพิ่มเติมก่อนระยะเวลา ๓๐ วันสิ้นสุดลง

กรณีที่ไม่มีการชี้สองสถาน ให้ยื่นคำแถลงขอระบупยานเพิ่มเติมพร้อมบัญชีระบупยานเพิ่มเติม และสำเนาบัญชีระบупยานเพิ่มเติมก่อนระยะเวลา ๗ วันสิ้นสุดลง (ข้อกำหนดคดีภาษีฯ ข้อ ๑๕ วรรคสาม)

การยื่นบัญชีระบупยานเมื่อพ้นระยะเวลา

กรณีไม่ได้ยื่นบัญชีระบупยานภายในกำหนดข้างต้น คู่ความจะยื่นบัญชีระบупยานได้ ต้องเป็นกรณีที่ **ไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานหลักฐานบางอย่างมาสืบ หรือไม่ทราบว่าพยานมีอยู่หรือมีเหตุอันสมควรอื่น** คู่ความอาจยื่นคำร้องให้ศาลพิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ไป หากศาลเห็นว่า **มีเหตุอันสมควร** ศาลก็จะอนุญาตให้โจทก์หรือจำเลยยื่นบัญชีระบупยานได้ (ข้อกำหนดคดีภาษีฯ ข้อ ๑๕ วรรคสี่)

พยานบุคคล

พยานบุคคล หมายถึง บุคคลที่ไปเบิกความให้ข้อเท็จจริงต่อศาลด้วยวาจา เพื่อที่ศาลจะได้บันทึกถ้อยคำของบุคคลนั้นไว้เป็นพยานในการพิจารณา

ในการอ้างบุคคลเป็นพยานต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๕ กล่าวคือ ต้องระบупยานบุคคลนั้นไว้ในบัญชีระบупยาน และยื่นบัญชีระบупยานดังกล่าวต่อศาล ทั้งนี้อาจยื่นบันทึกถ้อยคำพยานล่วงหน้าเพื่อสืบพยานบุคคลในวันสืบพยานก็ได้

ในการอ้างบุคคลเป็นพยาน แต่ไม่สามารถนำพยานบุคคลนั้นมาศาลได้ต้องยื่นคำขอต่อศาลให้ออกหมายเรียกพยานมาศาล โดยผู้ขอต้องส่งหมายเรียกให้พยานทราบวันนัดสืบพยานล่วงหน้า **ไม่น้อยกว่า ๒๐ วัน** เว้นแต่ศาลจะเห็นสมควรเป็นอย่างอื่น (ข้อกำหนดคดีภาษีฯ ข้อ ๒๕)

บันทึกถ้อยคำพยานล่วงหน้า

ในการสืบพยานนั้น พยานบุคคลเป็นผู้เบิกความนำพยานเอกสารเข้าสู่สำนวน แต่การเบิกความดังกล่าวอาจใช้เวลามาก เนื่องจากจะเสียเวลาในการค้นหาเอกสารที่เกี่ยวข้องมาสอบถามพยาน ทำให้กระบวนการพิจารณาไม่รวดเร็ว จึงให้พยานบุคคลนั้นทำบันทึกถ้อยคำพยานล่วงหน้าขึ้นเพื่อสืบพยานได้

การจัดทำบันทึกถ้อยคำพยานล่วงหน้า (ข้อกำหนดคดีภาษีฯ ข้อ ๒๙)

๑. บันทึกถ้อยคำพยานล่วงหน้านั้นต้องใช้แบบพิมพ์ศาล (ภษ. ๗) และเป็นกระดาษขนาดเดียวกันกับของศาลโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับเลขคดี ชื่อคู่ความ ชื่อ ที่อยู่ อาชีพของพยานผู้ทำบันทึกวันที่ที่พยานเบิกความ รายละเอียดถ้อยคำพยานที่เกี่ยวกับประเด็นของคดี พร้อมทั้งลงลายมือชื่อของพยานที่ทำบันทึกนั้นด้วย

๒. การขอนำบันทึกถ้อยคำพยานล่วงหน้ามาเบิกความประกอบการสืบนั้น คู่ความต้องแถลงแสดงความจำนงต่อศาลก่อนวันสืบพยานนั้น

๓. คู่ความที่อ้างพยานต้องส่งบันทึกถ้อยคำพยานล่วงหน้าต่อศาลและส่งสำเนาแก่คู่ความฝ่ายอื่นทราบล่วงหน้าอย่างน้อย ๗ วันก่อนวันสืบพยานปากนั้น

๔. การสืบพยานบุคคลดังกล่าวเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

๕. ต้นฉบับบันทึกถ้อยคำพยานล่วงหน้าดังกล่าว เมื่อพยานเบิกความรับรองแล้วให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของคำเบิกความตอบข้อซักถาม และถือเป็นพยานหลักฐานในคดีด้วย

พยานเอกสาร

ในคดีภาษีอากร การนำสืบพยานเอกสารมีส่วนที่แตกต่างไปจากคดีแพ่ง ดังนี้

ในกรณีมีการชี้สองสถานให้คู่ความยื่นต้นฉบับเอกสารที่อ้างซึ่งอยู่ในความครอบครองของตนต่อศาล **พร้อมการยื่นบัญชีระบุพยาน** โดยคู่ความไม่ต้องยื่นสำเนาเอกสารต่อศาลและคู่ความอีกฝ่าย (ข้อกำหนดคดีภาษีฯ ข้อ ๑๖) หากไม่ยื่นต้นฉบับเอกสารพร้อมการยื่นบัญชีระบุพยานก็ไม่มีสิทธินำพยานเอกสารนั้นมาสืบ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลโดย

๑. แสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลถึงเหตุที่ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดคดีภาษีอากรได้ **เพราะมีเหตุสุดวิสัย** หรือ

๒. ศาลเห็นว่าพยานเอกสารนั้น **เป็นพยานที่สำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นข้อสำคัญในคดีและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม** จำเป็นที่จะต้องนำพยานเอกสารนั้นมาสืบในคดี

กรณีพยานเอกสารที่อ้างอยู่ในความครอบครองของคู่ความฝ่ายอื่นหรือบุคคลภายนอก คู่ความฝ่ายที่อ้างต้องยื่นคำขอต่อศาลให้มีคำสั่งเรียกเอกสารมาจากผู้ครอบครอง โดยยื่นคำขอพร้อมกับการยื่นบัญชีระบุพยานและมีหน้าที่ติดตามเพื่อให้ได้เอกสารนั้นมาก่อนวันชี้สองสถานหรือภายในเวลาที่ศาลกำหนด (ข้อกำหนดคดีภาษีฯ ข้อ ๑๗)

กรณีที่คู่ความที่ได้ยื่นต้นฉบับเอกสารต่อศาลตามข้อกำหนดคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑วรรคหนึ่ง หรือผู้ครอบครองเอกสารที่ต้องส่งเอกสารตามที่ศาลมีคำสั่งเรียกตามข้อกำหนดคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๗ มีความจำเป็นต้องใช้เอกสารนั้น หรือการเก็บรักษาเอกสารนั้นไว้ที่ศาลจะเป็นการไม่สะดวก ศาลจะให้ผู้ยื่นหรือผู้ส่งเอกสารตามคำสั่งศาลรับเอกสารคืนไป โดยให้คู่ความตรวจดูเอกสารก่อน แล้วให้ผู้ยื่นหรือผู้ส่งเอกสารตามคำสั่งศาลส่งสำเนาหรือภาพถ่ายของเอกสารไว้แทน (ข้อกำหนดคดีภาษีฯ ข้อ ๑๘)

ข้อสังเกต

พยานเอกสารบางชนิดจะรับฟังเป็นพยานในคดีแพ่งได้ต้องปิดอากรแสตมป์ให้บริบูรณ์ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๑๘ คือปิดให้ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดแล้วขีดฆ่า เฉพาะตราสารที่กำหนดไว้ท้ายประมวลรัษฎากรเท่านั้น

ทำอย่างไรเมื่อได้รับหมายเรียก

ตรวจสอบหมายเรียกก่อน

๑. ควรตรวจสอบรายละเอียดในหมายเรียกว่า หมายเรียกถึงใคร ศาลใดออกหมาย ศาลนั้นตั้งอยู่ที่ใดหากไม่ทราบว่าศาลนั้นตั้งอยู่ที่ใดสามารถโทรศัพท์สอบถามได้จากประชาสัมพันธ์ศาลตามหมายเลขโทรศัพท์ที่ระบุในหมายเรียกนั้น

๒. ตรวจสอบในหมายเรียกว่า ศาลนัดให้ไปเบิกความเป็นพยาน ในวัน เดือน ปี เวลาใด โดยปกติศาลจะนัดเข้าเวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา หรือนัดบ่ายเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

เตรียมตัวให้พร้อม

ในหมายเรียกจะระบุไว้ชัดเจนว่า ผู้ใดเป็นโจทก์ จำเลย พยานควรรู้พื้นความจำว่าเข้าไปเกี่ยวข้องกับคู่ความในคดีนั้นอย่างไร เมื่อถูกทนายความซักถามจะสามารถตอบได้ตรงคำถามไม่เสียเวลา

ไปศาลตามวันเวลานัด

ต้องไปศาลตรงตามเวลานัด หากถึงเวลานัดแล้วพยานยังไม่ไป การสืบพยานไม่พร้อม ศาลอาจมีคำสั่งเลื่อนการสืบพยานไปเป็นวันอื่น พยานจะต้องไปศาลใหม่ ทำให้เสียเวลามากยิ่งขึ้น ในบริเวณศาลห้ามพกพาอาวุธ ดินสุมรณะ หรือของมีคมและสิ่งเสพติด มิฉะนั้นจะมีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลได้

หากไปศาลไม่ได้ควรทำอย่างไร

พยานที่ได้รับหมายเรียกแล้ว หากมีความจำเป็นเพราะเจ็บป่วยหรือมีเหตุขัดข้องจำเป็นประการอื่น ควรรีบแจ้งให้ศาลทราบก่อนวันนัด โดยแจ้งเป็นหนังสือหรือไปพบเจ้าหน้าที่ศาลหรืออาจมอบฉันทะให้ผู้อื่นไปแจ้งให้ศาลทราบก็ได้ มิฉะนั้นจะมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาและศาลจะออกหมายจับเอาตัวมาขังไว้จนกว่าจะได้เบิกความก็ได้

ทำอย่างไรเมื่อไปถึงศาล

หาห้องพิจารณาและรอพร้อมเบิกความ

เมื่อไปถึงศาลแล้ว ควรนำหมายเรียกไปสอบถามเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ หรือตรวจสอบจากประกาศของศาลว่าคดีที่จะต้องเบิกความนั้น ศาลจะออกพิจารณา ณ ห้องพิจารณาเลขที่เท่าไร พยานควรไปรออยู่ ณ ห้องพิจารณานั้น เพื่อที่คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานหรือเจ้าหน้าที่ศาลจะได้ทราบว่าพยานมาศาลแล้ว

พยานคนใดจะเบิกความก่อนหลัง สุดแล้วแต่ศาลหรือคู่ความฝ่ายที่อ้าง ผู้ที่ยังไม่ถึงวาระจะเบิกความต้องออกไปรออนอกห้องพิจารณาหรือห้องพักสำหรับพยาน และห้ามไม่ให้พยานแอบฟังขณะพยานอื่นกำลังเบิกความอยู่

พยานต้องปฏิญาณหรือสาบานตน

เจ้าหน้าที่ศาลในบัลลังก์จะเป็นผู้เรียกและนำพยานไปยังสถานที่สำหรับพยานเบิกความ (คอกพยาน) ก่อนเบิกความพยานต้องปฏิญาณหรือสาบานตามลัทธิศาสนาตน เว้นแต่

๑. พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
๒. บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี หรือบุคคลที่ศาลเห็นว่าหย่อนความรู้สึกผิดและชอบ
๓. ภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนา
๔. บุคคลซึ่งคู่ความทั้งสองฝ่ายตกลงกันว่าไม่ต้องสาบานหรือกล่าวคำปฎิญาณ

การถามพยาน

ภายหลังจากปฎิญาณหรือสาบานตนแล้ว พยานจะต้องตอบคำถามเกี่ยวกับ ชื่อ ที่อยู่ และความเกี่ยวพันระหว่างพยานกับคู่ความ

ต่อจากนั้นคู่ความหรือทนายความฝ่ายที่อ้างพยานมาศาลจะซักถามเรื่องราวจากพยาน (ภาษากฎหมายเรียกว่า “ซักถาม”) เมื่อฝ่ายที่อ้างพยานถามเสร็จแล้ว คู่ความหรือทนายความอีกฝ่ายหนึ่งจะถามพยาน (ภาษากฎหมายเรียกว่า “ถามค้าน”)

เสร็จแล้วฝ่ายที่อ้างพยานจะถามพยานอีกครั้งหนึ่ง(ภาษากฎหมายเรียกว่า “ถามตง”) ทั้งนี้ คู่ความหรือทนายความอาจจะงดการถามค้านหรือถามตงก็ได้ ถ้าเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต่อคดี

ข้อควรรู้เกี่ยวกับการสืบพยาน

คำถามซึ่งใช้ถามพยาน

กฎหมายห้ามคู่ความและทนายความไม่ว่าฝ่ายใดถามพยานด้วยคำถามที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี (เนื้อหาสาระที่จะเป็นข้อแพ่งชนะ) หรือคำถามที่อาจจะทำให้พยานหรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอกต้องรับโทษทางอาญา หรือคำถามที่เป็นการหมิ่นประมาท การอนุญาตให้ตั้งคำถามหรือไม่เป็นดุลยพินิจของศาล

วิธีการเบิกความ

ศาลอาจจะให้พยานเบิกความโดยวิธีเล่าเรื่อง ตามที่พยานได้รู้ได้เห็นหรือได้ยินมา หรืออาจจะเบิกความโดยวิธีตอบคำถามของศาลหรือคู่ความหรือทนายความก็ได้

พยานควรเบิกความเฉพาะเท่าที่พยานได้รู้ได้เห็นหรือได้ยินมาโดยตรงเท่านั้น ไม่ต้องเบิกความตอบคำถามถึงเรื่องที่พยานได้รับการบอกเล่ามาจากผู้อื่น เว้นแต่มีคำสั่งให้พยานเบิกความถึงเรื่องที่ได้รับการบอกเล่า

ในคดีทั่วไปพยานต้องเบิกความด้วยวาจา ห้ามพยานอ่านข้อความที่จดหรือเขียนมา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลเหตุการณ์ที่พยานไม่แน่ใจหรือจำไม่ได้ ให้ตอบคำถามไปตรงๆ ว่าพยานไม่แน่ใจหรือจำไม่ได้ แต่ในศาลภาคีอากรกลาง พยานอาจนำบันทึกทบทวนความจำหรือบันทึกถ้อยคำพยานล่วงหน้ามาใช้ประกอบการเบิกความก็ได้ (ข้อกำหนดคดีภาษีฯ ข้อ ๒๙)

ถ้าพยานฟังคำถามของคู่ความหรือทนายความไม่ชัดเจนพยานอาจจะร้องขอให้คู่ความหรือทนายความทวนคำถามเสียใหม่ได้

พยานเบิกความเสร็จ

เมื่อเบิกความเสร็จพยานต้องลงลายมือชื่อไว้ในคำพยานที่ศาลบันทึกหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ เมื่อศาลอ่านคำให้การของพยานที่บันทึกไว้ให้ฟัง พยานต้องฟังว่า ศาลบันทึกถูกต้องตรงกับที่ให้การไว้หรือไม่ หากเห็นว่าไม่ถูกต้องหรือขาดหายไปบางตอนจะต้องรีบแถลงให้ศาลทราบทันทีเพื่อให้ศาลแก้ไข

เลื่อนการสืบพยาน

ในกรณีที่มีการเลื่อนการสืบพยาน หากเจ้าหน้าที่ศาลให้พยานลงชื่อรับทราบวันเวลานัดครั้งต่อไปแล้ว ศาลจะไม่ออกหมายเรียกพยานอีก โดยถือว่าพยานได้ทราบวันเวลานัดของศาลแล้ว

มาเป็นพยานในศาลได้รับค่าตอบแทน

คดีแพ่งซึ่งศาลมีหมายเรียกพยานบุคคลมาศาล พยานนั้นจะได้รับค่าพาหนะและค่าป่วยการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยศาลเป็นผู้ออกคำสั่งให้ฝ่ายที่อ้างพยานเป็นผู้จ่าย

ข้อควรระวัง

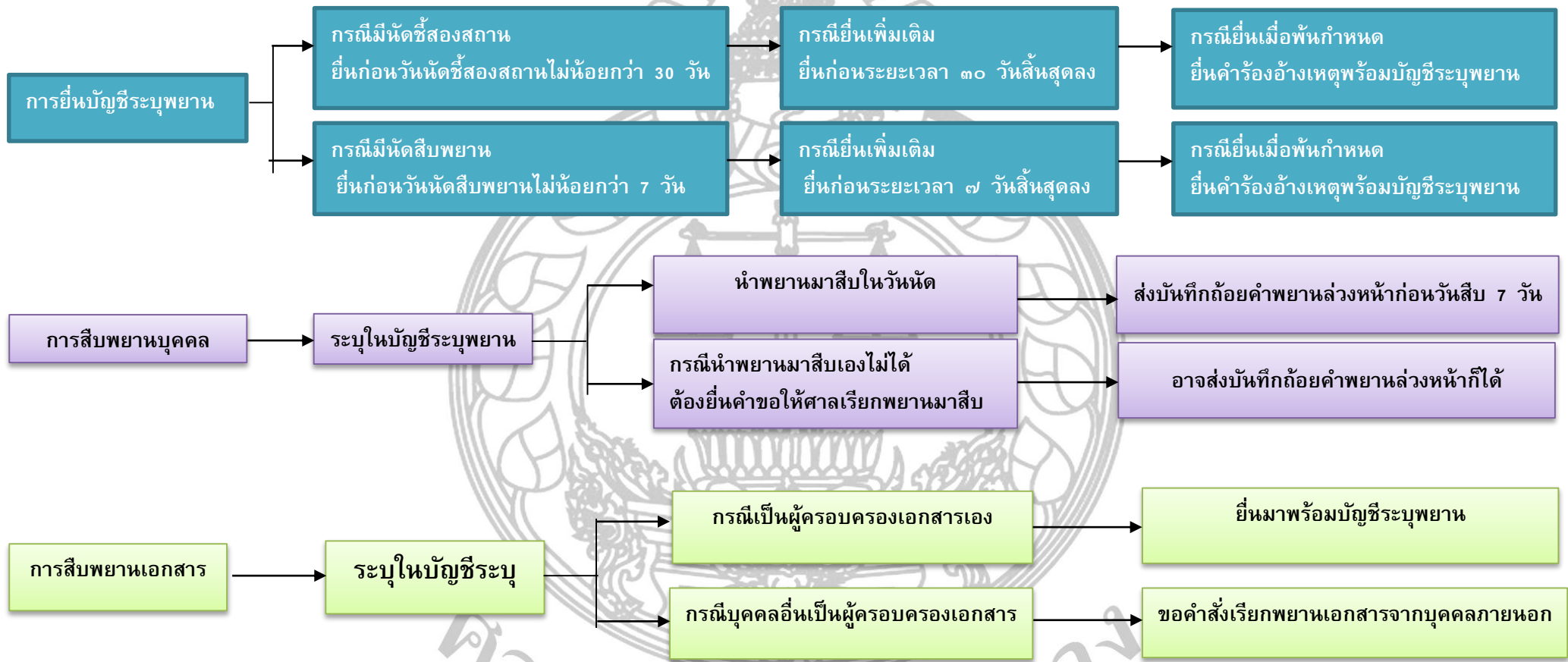
หากพยานคนใดได้รับหมายเรียกแล้วไม่ยอมไปศาล อันเป็นการขัดขืนหมายศาล ย่อมมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากพยานขัดขืนคำสั่งศาลให้สาบานหรือปฏิญาณตนให้เบิกความหรือถ้อยคำ ย่อมมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากพยานเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีและเป็นข้อสำคัญในคดี ย่อมมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปีหรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ศาลภาษีอากรกลาง
Central Tax Court

แผนภูมิการยื่นบัญชีระบุงบพยานและการสืบพยานในศาลภาษีอากรกลาง

ศาลภาษีอากรกลาง
Central Tax Court